

Дослідження чинників мікросередовища, що впливають на соціально-психологічний клімат в трудовому колективі аптечного закладу

Наталія Андрієнко

здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти освітньої програми «Фармація»,
Національний фармацевтичний університет Міністерства охорони здоров'я України,
м. Харків, Україна,
e-mail: management@nuph.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-9117-6068

Ріта Сагайдак-Нікітюк

д.ф.н., професор, професор кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Національний фармацевтичний університет Міністерства охорони здоров'я України,
м. Харків, Україна,
e-mail: sagaidak_rita@ukr.net,
ORCID: 0000-0002-9337-7741

На сучасному етапі розвитку галузі охорони здоров'я великого значення набувають зміни в управлінні аптечним закладом, результатом діяльності якого є надання фармацевтичної допомоги відвідувачам, а саме діяльність аптечного закладу відображається на етичних цінностях і принципах функціонування його трудового колективу.

Слід зазначити, що на психологічний стан фармацевта і якість фармацевтичного обслуговування ним відвідувачів аптеки значно впливають міжособистісні відносини та конфліктні ситуації, які склалися або виникають в трудовому колективі аптечного закладу [1, 2]. Отже, комплексною психологічною характеристикою, що відображає стан взаємовідносин і ступінь задоволеності персоналу аптечного закладу організацією праці, відносинами з іншими членами трудового колективу і загальним рівнем організації діяльності в аптеці, є соціально-психологічний клімат, який склався в трудовому колективі закладу[3, 4].

Метою роботи є вивчення чинників мікросередовища, що впливають на соціально-психологічний клімат в трудовому колективі аптечного закладу.

Матеріали та методи. У дослідженні застосовувалися методи узагальнення, аналізу та синтезу, контент-аналізу. Для визначення чинників впливу на соціально-психологічний клімат в аптечному закладі застосовувалися експертне опитування. В опитуванні брали участь всі члени колективу, які працюють в аптечному закладі. Загальна кількість респондентів, які брали участь в експертному дослідженні, складає 563 фармацевтів. Дослідження охоплювало всі регіони України. Результати опитування є значущими та збіжними.

Результати та їх обговорення. Специфіка соціально-психологічного клімату трудового колективу полягає в тому, що клімат являє собою інтегральну динамічну характеристику психічних станів всіх членів трудового колективу аптечного закладу, кожен з яких залежно від соціально-психологічних і індивідуально-психологічних якостей позитивно або негативно впливає на самопочуття оточуючих та соціально-психологічного клімату закладу в цілому.

На соціально-психологічний клімат, який склався в трудовому колективі аптечного закладу, впливають чинники макро- та мікросередовища.

Чинники мікросередовища, які впливають на соціально-психологічний клімат в трудовому колективі аптечного закладу, на наш погляд, являють собою чинники, які виникають на рівні аптечного закладу та значно впливають на соціально-психологічний клімат в трудовому колективі аптечного закладу. Ці чинники варто поділяти на об'єктивні та суб'єктивні.

На підставі проведеного нами анкетування персоналу аптечного закладу нами визначено, що до об'єктивних чинників мікросередовища респондентами віднесено:

- особливості матеріально-економічних умов праці (9,2 бал);
- ступінь задоволеності співробітників матеріально-економічними умовами праці (8,4 бал);
- особливості організаційно-управлінських умов праці (7,7 бал);
- ступінь задоволеності санітарно-гігієнічними умовами праці (6,8 бал);
- ступінь задоволеності технічними умовами праці (5,5 бал);
- особливості технологічних умов праці (4,9 бал).

Суб'єктивні чинники мікросередовища, які впливають на соціально-психологічний клімат в трудовому колективі аптечного закладу, нами поділено на формальні та неформальні чинники.

Формальні чинники впливу на стан соціально-психологічного клімату в аптечному закладі, визначені за допомогою анкетування респондентів, складаються зі:

- стилю керівництва (9,4 бали);
- психологічної культури завідувача аптеки (8,7 бали);
- психологічної культури співробітників (8,1 бал);
- організаційних зв'язків між членами трудового колективу (7,3 бали);
- статусів членів трудового колективу (6,5 бали);
- особливостей формальної структури в трудовому колективі (5,8 бали);
- офіційних ролей членів трудового колективу аптечного закладу (4,6 бали);
- офіційних зв'язків, які склалися між членами трудового колективу (3,9 бали).

До неформальних чинників впливу на соціально-психологічний клімат, який склався в аптечному закладі, опитаними нами респондентами віднесено:

- товариські стосунки (9,5 бали);
- психологічна сумісність (9,1 бал);
- стосунки між підлеглими і завідувачем аптеки (8,8 бали);
- конфлікти, які виникають в трудовому колективі аптечного закладу (8,3 бали);
- співпраця персоналу аптечного закладу (7,4 бали);
- психологічні особливості кожного члена трудового колективу (7,1 бал);
- взаємодопомога колег в трудовому колективі (6,3 бали);
- емоційне ставлення співробітників до своєї роботи (5,2 бали).

Отже, підводячи підсумки, можна зробити висновок, що основними чинниками впливу на стан соціально-психологічного клімату в трудовому колективі аптечного закладу, є: особливості матеріально-економічних умов праці та ступінь задоволеності співробітників ними; задоволеність організаційно-управлінськими умовами праці; стиль керівництва; психологічна культура завідувача аптеки та персоналу закладу; товариські стосунки та психологічна сумісність в трудовому колективі; конфлікти, які виникають в трудовому колективі; стосунки, які склалися між підлеглими і завідувачем аптечного закладу.

Висновки. Визначено, що формування сприятливого соціально-психологічного клімату в трудовому колективі аптечного закладу значно залежить від врахування чинників мікросередовища, що впливають на нього. Чинники мікросередовища поділено на об'єктивні та суб'єктивні. Суб'єктивні чинники мікросередовища впливу на соціально-психологічний клімат аптечного закладу запропоновано поділяти на формальні та неформальні.

Ключові слова: соціально-психологічний клімат; трудовий колектив; аптечний заклад; чинники мікросередовища.

Список використаних джерел

1. Єрмакова З. І. Застосування ефективної комунікації при формуванні сприятливого соціально-психологічного клімату у педагогічному колективі ПТНЗ. *Імідж сучасного педагога*. 2011. № 2 (111). С. 48–50.
2. Скиданенко Ю.П., Шкурко М.В. Удосконалення соціально-психологічного клімату в малій групі на основі соціометричного дослідження. *Вісник Сумського державного університету. Сер. Економіка*. 2012. № 2. С. 76–83.
3. Aronson E., Wilson T. D., Akert R. *Sozialpsychologie*. Hallbergmoos: Pearson, 2014. 201 p.
4. Cillessen A. H. N., Marks P. E. L. *Conceptualizing and Measuring Popularity*. New York London: The Guildford Press, 2011. 183 p.